

نقش عفونت هلیکوباکتر پیلوری در ایجاد عوارض گوارشی ناشی از داروهای ضد التهابی غیر استروئیدی

دکتر بهزاد حیدری*، دکتر شهریار سوادکوهی

بخش داخلی بیمارستان شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی بابل

عفونت هلیکوباکتر پیلوری (*Helicobacter pylori-H. pylori*) و داروهای ضد التهابی غیر استروئیدی (Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs-NSAIDs) دو عامل مهم ایجاد ضایعه مخاطی در معده و اثنی عشر به شمار می‌آیند. نتایج مطالعات اپیدمیولوژیک در زمینه تاثیر متقابل عفونت *H. pylori* و NSAIDs بر هم و بر مخاط معده متفاوت است. مطالعه حاضر به منظور بررسی اثرات این دو متغیر بر فراوانی زخم و خونریزی گوارشی انجام شده است.

بیماران مبتلا به خونریزی حاد گوارشی و بیماران مبتلا به دیس‌پپسی بدون خونریزی که برای گاستروسکوپی مراجعه کرده‌اند از نظر سابقه مصرف NSAIDs و وجود عفونت *H. pylori* بررسی شدند. در بررسی آماری فراوانی ضایعات مخاطی و خونریزی گوارشی تعیین شد و مورد مقایسه قرار گرفت و ارتباط زخم و خونریزی گوارشی با مقایسه بیماران تحت درمان با NSAIDs با بیمارانی که از این داروها استفاده نکرده بودند در دو گروه با و بدون عفونت *H. pylori* همراه با محاسبه odds ratio تعیین گردید. مقایسه گروهها با آزمونهای chi square و Fisher exact test با استفاده از نرم افزار SPSS صورت گرفت.

۱۰۴ بیمار به علت خونریزی گوارشی حاد و ۱۰۲ بیمار بدون خونریزی گوارشی که برای گاستروسکوپی تشخیصی مراجعه کرده بودند مطالعه شدند. میانگین سنی در دو گروه به ترتیب 48 ± 20 و 44 ± 18 سال بود. فراوانی مصرف داروهای ضد التهابی غیر استروئیدی در بیماران با خونریزی حاد گوارشی ۵۱٪ و در بیماران بدون خونریزی ۳۴٪ بود ($P < 0.025$).

در بیماران تحت درمان با NSAIDs در مقایسه با افرادی که از این داروها استفاده نکرده بودند افزایش معنی‌داری در بروز زخم اثنی عشر ($P < 0.021$) و خونریزی گوارشی ($OR = 2.54$, $P < 0.012$) دیده شد. عفونت *H. pylori*، در مقایسه با بیماران بدون عفونت، زخم اثنی عشر را به طور معنی‌داری افزایش داده ($OR = 23.33$, $P < 0.001$)، اما زخم معده را به طور معنی‌داری کاهش داده است ($OR = 0.18$, $P < 0.019$). وجود همزمان عفونت *H. pylori* و مصرف NSAIDs سبب افزایش معنی‌داری در بروز زخم اثنی عشر ($OR = 20.57$, $P < 0.001$) اما کاهش غیرمعنی‌داری در شیوع زخم معده شده است ($OR = 0.38$, $P = 0.193$). در این بیماران خطر خونریزی گوارشی افزایش نیافته است ($OR = 1.38$, $P = 0.613$). عفونت *H. pylori* در بیماران تحت درمان با NSAIDs در مقایسه با بیمارانی که عفونت *H. pylori* ندارند و از این داروها استفاده می‌کنند فراوانی زخم اثنی عشر را به طور معنی‌داری افزایش ($OR = 4.78$, $P = 0.001$) اما فراوانی زخم معده را به طور معنی‌داری کاهش داده است ($OR = 0.18$, $P = 0.015$). خطر خونریزی نیز در این بیماران به طور غیرمعنی‌داری کاهش یافته است ($OR = 0.54$, $P = 0.13$).

عفونت *H. pylori* و NSAIDs هر کدام به تنهایی خطر زخم اثنی عشر را زیاد می‌کنند، اما عفونت *H. pylori* به تنهایی یا همراه با NSAIDs سبب کاهش بروز زخم معده و خونریزی گوارشی می‌گردد. گوارش، ۱۳۸۲؛ سال هشتم: ۸-۱۵۳

واژه‌های کلیدی: عفونت هلیکوباکتر، زخم پپتیک، خونریزی گوارشی، داروهای ضد التهابی غیر استروئیدی

* نویسنده مسئول: دکتر بهزاد حیدری- بابل، خیابان شهید سرگرد

قاسمی، بیمارستان شهید بهشتی

تلفن: ۰۱۱۱-۲۲۵ ۶۰۰۱، نمابر: ۱۶۶۴ ۱۱۱-۲۲۵

E-mail: beheidari@yahoo.com